

Sygn. akt III AUa 86/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 marca 2016 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G.

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Jerzy Andrzejewski
Sędziowie:	SSA Grażyna Czyżak (spr.) SSO del. Maria Ołtarzewska
Protokolant:	sekr.sądowy Wioletta Blach

po rozpoznaniu w dniu 16 marca 2016 r. w Gdańsku

sprawy K. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 15 października 2015 r., sygn. akt VII U 1366/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. na rzecz K. P. kwotę 120,00 (sto dwadzieścia 00/100) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Grażyna Czyżak SSA Jerzy Andrzejewski SSO del. Maria Ołtarzewska

Sygn. akt III AUa 86/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 kwietnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu K. P. prawa do emerytury pomostowej, uznając, że skarżący nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych w pełnym wymiarze czasu pracy po dniu 31 grudnia 2008 r. Ponadto organ rentowy odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej zgodnie z art. 4 w zw. z art. 49 ustawy, uznając, że skarżący nie udowodnił wykonywania 15 lat pracy w szczególnych warunkach w wymienionych w załączniku 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony, zarzucając jej naruszenie art. 49 w związku z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowym poprzez nieuwzględnienie okresów pracy w warunkach szczególnych.

W odpowiedzi na odwołanie skarżącego pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz zasądzenie od skarżącego na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych w całości, podtrzymując argumentację zaprezentowaną w treści zaskarżonej decyzji.

Wyrokiem z dnia 15 października 2015 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku w VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał K. P. prawo do emerytury począwszy od dnia 1 listopada 2014 r. oraz stwierdził, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji w sprawie.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na następujących ustaleniach i rozważaniach:

Ubezpieczony K. P. urodziny w (...), w dniu 28 listopada 2014 r. r. złożył w organie rentowym ponowny wniosek o prawo do emerytury pomostowej. Była to druga próba nabycia przez wnioskodawcę prawa do dochodzonego świadczenia. Uprzednio mocą decyzją z dnia 4 kwietnia 2014 r. pozwany odmówił wnioskodawcy przyznania prawa do emerytury pomostowej z uwagi na fakt, że ubezpieczony nie udowodnił legitymowania się wymaganym przepisami prawa stażem pracy w szczególnych warunkach jak również nie rozwiązał stosunku pracy z ostatnim pracodawcą.

Ubezpieczony zakwestionował trafność powyższej decyzji, wnosząc od niej odwołanie. W związku z powyższym prawo do emerytury pomostowej było przedmiotem postępowania sądowego.

Wyrokiem z dnia 5 listopada 2014 r. o sygn. akt VII U 1075/14 Sąd Okręgowy oddalił odwołanie ubezpieczonego z uwagi na niespełnienie przez ubezpieczonego przesłanki określonej w treści art. 4 pkt 7 oraz w art. 49 pkt 2 ustawy o emeryturach pomostowych - tj. z uwagi na fakt, że wnioskodawca pozostawał w stosunku pracy.

Jednocześnie w/w Sąd wyjaśnił, że zaliczeniu do stażu pracy w szczególnych warunkach podlegają okresy 12 grudnia 1988 r. do 23 września 1989 r., od 16 marca 1990 r. do 10 lipca 1990 r. , od 21 września 1990 r. do 7 lipca 1991 r. , od 9 stycznia 1992 r. do 10 stycznia 1992 r., od 2 lutego 1992 r. do 6 stycznia 1993 r. , od 28 czerwca 1993 r. do 29 czerwca 1994 r. w trakcie których ubezpieczony świadczył pracę jako członek zagoi na statkach żeglugi morskiej- bowiem tego rodzaju praca została wymieniona pod poz. 23 załącznika nr 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

W toku postępowania przed organem rentowym ubezpieczony, w ocenie tego organu udowodnił 37 lat, 5 miesięcy i 8 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 18 lat, 11 miesięcy i 20 dni stażu pracy w szczególnych warunkach w myśl art. 4 z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych oraz 14 lat, 1 miesiąc i 27 dni stażu pracy w szczególnych warunkach w myśl art. 49 ustawy dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych.

Zaskarżoną w toku niniejszego postępowania decyzją z dnia 30 kwietnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. odmówił ubezpieczonemu K. P. prawa do emerytury pomostowej zgodnie z art. 4 ustawy - uznając, że skarżący nie wykonywał prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych w pełnym wymiarze czasu pracy po dniu 31 grudnia 2008 r. Ponadto organ rentowy odmówił przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury pomostowej zgodnie z art. 4 w zw. z art. 49 ustawy - uznając, że skarżący nie udowodnił wykonywania 15 lat pracy w szczególnych warunkach w wymienionych w załączniku 1 lub 2 ustawy o emeryturach pomostowych.

Ubezpieczony nie kontynuuje zatrudnienia. Ostatni stosunek pracy z tytułu zatrudnienia skarżącego ustał w dniu 6 listopada 2014 r.

W spornym okresie ubezpieczony za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. wykonywał prace na statkach żeglugi morskiej następujących stanowiskach :

- od 12 grudnia 1988 r. do 23 września 1989 r. – straszny marynarz na statku (...),
- od 16 marca 1990 r. do 10 lipca 1990 r. – marynarz na statku m/v (...),
- od 21 września 1990 r. do 07 lipca 1991 r. – starszy marynarz na statku m/v (...),
- od 9 stycznia 1992 r. do 10 stycznia 1992 r. – bosman na statku m/v (...),
- od 2 lutego 1992 r. do 6 stycznia 1993 r. – bosman na statku m/v (...),
- od 28 czerwca 1993 r. do 29 czerwca 1994 r. – bosman na statku m/v (...),

Jednostka kierująca wnioskodawcę do pracy za granicą – (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. uiściła za K. P. na rzecz organu rentowego składki na ubezpieczenia społeczne oraz Fundusz Pracy za wskazane powyżej okresy.

W kolejnym spornym okresie tj. od 1 września 1996 r. do 12 marca 2001 r. wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy D. w G., gdzie zajmując stanowisko pomocnika ogólnowydziałowego (pomocnika maszynisty) stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace polegające na drukowaniu i uszlachetnianiu druków, tj. świadczył pracę określoną pod. poz. 4 działu XI wykazu A – stanowiącego Załącznik do Rozporządzenia rady Ministrów z dnia 7 lutego 1987 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W trakcie pracy w D. w G. skarżący świadczył pracę w wymiarze 8 lub 12 godzin dziennie w systemie trzymianowym. Podczas wykonywania przypisanych mu zadań ubezpieczony miał styczność z gazami takimi jak nitraceton, skażonymi alkoholami oraz farbami. W pomieszczeniu w którym przebywał wnioskodawca było bardzo gorąco. Temperatura sięgała bowiem 35-40 o C.

Sąd Okręgowy wskazał, iż powyższy stan faktyczny był w przeważającej mierze bezsporny, a zatem nie wymagający dowodu. Zasadniczo nie było też sporu co do faktu zatrudnienia powoda (ubezpieczonego) na statkach za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. oraz w D.w G.. Spornym było to, czy praca tam wykonywana może być uznana za pracę w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, co powodowało konieczność przeprowadzenia dowodów na okoliczność charakteru pracy. Sąd Okręgowy ustalił w tym spornym zakresie, w oparciu o dokumenty zgromadzone w aktach sprawy jak również w aktach rentowych pozwanego, w szczególności dokumenty prywatne w postaci zaświadczeń (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G., że praca wykonywana na wskazanych w nich statkach i we wskazanych okresach stanowiła pracę w szczególnych warunkach. Pozwany organ nie kwestionował samej treści tych dokumentów, a zatem materialnej mocy dowodowej zawartych w nich oświadczeń wiedzy, lecz jedynie uprawnienie podmiotu do wystawienia takich dokumentów. Tymczasem w postępowaniu przed sądem zarzut ten może być skuteczny jedynie odnośnie dokumentów urzędowych (co wynika z art. 244 k.p.c.). W przypadku dokumentów prywatnych istotne jest to kto składa dane oświadczenie tylko ze względu na to czy dany podmiot ma wiedzę o tych zdarzeniach, których jego oświadczenie dotyczy. W sprawie nie było kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, że osoby działające za (...) Sp. z o.o. z siedzibą w G. miały wiedzę o charakterze pracy powoda, miejscu i czasie jej wykonywania, co czyniło te dokumenty wiarygodnymi. Sąd nie znalazł podstaw do podważenia autentyczności i prawdziwości tych oświadczeń.

Ustalając stan faktyczny sprawy Sąd I instancji uwzględnił także zeznania ubezpieczonego, dotyczące charakteru jego zatrudnienia w D.. w G., które były spójne wewnętrznie i w pełni korelowały z dokumentem w postaci zaświadczenia od tego pracodawcy.

Sąd Okręgowy wskazał, iż zgodnie z treścią art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tekst jednolity z chwili złożenia wniosku i wydania decyzji Dz. U. z 2008 nr 237 poz. 1656, dalej jako ustawa o emeryturach pomostowych) prawo do emerytury pomostowej, dalej: ustawa pomostowa z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn;
- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W myśl art. 49 ustawa o emeryturach pomostowych prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Z kolei art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych stanowi, że prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Kluczowy dla interpretacji prac w szczególnych warunkach załącznik nr 1 do cytowanej powyżej ustawy zawiera enumeratywny i nie podlegający rozszerzeniu w drodze wykładni (z uwagi na wyjątkowy charakter tych emerytur) wykaz prac wykonywanych w szczególnych warunkach. Pod pozycją nr 23 wskazano w nim prace na statkach żeglugi morskiej.

Jak już wskazano, przy ocenie dowodów uznane za wiarygodne zaświadczenia o wykonaniu prac w szczególnych warunkach z dnia 19 września 1994 r. oraz z dnia 08.05.2015 r., zdaniem Sądu Okręgowego pozwalały uznać, że ubezpieczony stale oraz w pełnym wymiarze czasu pracy świadczył prace w szczególnych warunkach jako członek załóg na statkach żeglugi morskiej w okresach:

- od 12 grudnia 1988 r. do 23 września 1989 r.,
- od 16 marca 1990 r. do 10 lipca 1990 r.,
- od 21 września 1990 r. do 07 lipca 1991 r.
- od 09 stycznia 1992 r. do 10 stycznia 1992 r.,

- od 02 lutego 1992 r. do 06 stycznia 1993 r.,

- od 28 czerwca 1993 r. do 29 czerwca 1994 r.

wykonywał prace wymienione pod poz. 23 załącznika nr 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

Niewątpliwie za wskazane powyżej okresy zatrudnienia ubezpieczonego zostały opłacone składki na ubezpieczenie społeczne w Polsce jak również na Fundusz Pracy (por. kartę przebiegu zatrudnienia – k. 53 akt rentowych – wniosek z 10.02.2014 r.).

Przepisy ustawy z dnia 29 grudnia 1989 r. o zatrudnieniu (Dz. U. z 1989 r. nr 75, poz. 446 ze zm.), a następnie ustawy z dnia 16 października 1991 r. o zatrudnieniu i bezrobociu (Dz. U. z 1991 r. nr 106, poz. 457 ze zm.) ustaliły, iż okres zatrudnienia obywateli polskich za granicą jest traktowany jak okres zatrudnienia w Polsce w zakresie uprawnień pracowniczych oraz w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin pod warunkiem opłacania składek na ubezpieczenie społeczne oraz na Fundusz Pracy (tryb dokonywania wpłat na Fundusz Pracy został uregulowany rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 marca 1990 r. w sprawie dokonywania wpłat na Fundusz Pracy z tytułu zatrudnienia za granicą oraz tryb uiszczania składek na ubezpieczenie społeczne).

Ponadto zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 marca 1984 r. w sprawie okresów zatrudnienia za granicą i udzielenia świadczeń emerytalno-rentowych z tyt. tego zatrudnienia (Dz. U. z 1984 r. nr 17 poz. 81 ze zm.) okresy pracy za granicą uwzględnia się pod warunkiem opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne w Polsce.

W konsekwencji stanowisko pozwanego kwestionujące zasadność uwzględnienia wskazanych powyżej okresów z uwagi na fakt, iż ubezpieczony nie posiadał statusu pracownika (...) Sp. z o.o., a jedynie za pośrednictwem w/ w przedsiębiorstwa był kierowany do pracy na statkach obcych bander Sąd I instancji uznał za bezzasadne, jako niezajdujące oparcia w treści przywołanych przepisów.

Z kolei drugi z okresów, którego uwzględnienia w toku niniejszego postępowania domagał się skarżący – tj. okres od 1 września 1996 r. do 12 marca 2001 z tytułu zatrudnienia w D. nie może być kwalifikowany jako praca świadczona w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturze pomostowej. W załącznikach nr 1 i 2 do przywołanej powyżej ustawy nie wskazano bowiem pracy polegającej na drukowaniu oraz uszlachetnianiu druków jak również nie przywołano stanowiska pomocnika ogólnowydziałowego czy pomocnika maszynisty.

Niewątpliwie w świadectwie wystawionym przez pracodawcę w dniu 25 marca 2011 r., na które w toku postępowania powoływał się wnioskodawca przywołano określone przepisy Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1987 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Z uwagi na powyższe praca świadczona przez wnioskodawcę w zakwestionowanym przez pozwanego okresie winna być uznawana jako praca wykonywana w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.; dalej jako ustawa o emeryturach i rentach z FUS) – i tak też została zakwalifikowana w toku postępowania przed organem rentowym przez pozwanego.

Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawa o emeryturach pomostowych to dwa odrębne akty prawne, które w odmienny sposób regulują kwestie zasad oraz przesłanek, jakie skarżący winien spełnić, by uzyskać prawo do dochodzonego na ich podstawie świadczenia. Tym samym uznanie, że ubezpieczony świadczył pracę w szczególnych warunkach określoną w przywołanym powyżej Rozporządzeniu Rady Ministrów wobec braku wskazania przedmiotowej pracy w załączniku nr 1 i 2 do ustawy o emeryturach pomostowych nie warunkuje automatycznego uznania, że skarżący świadczył prace o której mowa w art. 3 ust. 1 lub 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W treści wniesionych pism procesowych ubezpieczony zasadność zaliczenia w/w okresu upatrywał w fakcie występowania ciężkich warunków pracy, z którymi stykał się podczas pracy w D.. Jednakże to nie występujące

w zakładzie pracy warunki, lecz wykonywanie rodzaju pracy, który został uregulowany w przywołanym powyżej załączniku nr 1 i 2 ustawy o emeryturach pomostowych upoważnia do zakwalifikowania okresu zatrudnienia do stażu pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

Mimo powyższego wynik przeprowadzonego postępowania dostarczył uzasadnionych podstawy do uznania, że skarżący faktycznie legitymuje się 15 latami pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w myśl art. 4 w związku z art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, z uwagi na doliczenie przez sąd okresów pracy w szczególnych warunkach jako członek załóg na statkach żeglugi morskiej w okresach wymienionych powyżej. Tym samym wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki niezbędne do przyznania prawa do dochodzonego świadczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. w związku z cytowanymi przepisami w punkcie 1 sentencji wyroku zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 listopada 2014 r. (tj. od pierwszego dnia miesiąca w którym skarżący złożył w organie rentowym wniosek o dochodzone świadczenie, zgodnie z art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 26 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych).

W punkcie 2 wyroku na podstawie art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS w zw. z art. 28 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych Sąd I instancji stwierdził odpowiedzialność organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania zaskarżonych decyzji – uznając, że zakład Ubezpieczeń Społecznych już na etapie postępowania przed organem rentowym dysponował wszelkimi danymi niezbędnymi do tego by trafnie ocenić charakter pracy, jaką ubezpieczony wykonywał w okresie w których za pośrednictwem (...) Sp. z o.o. był kierowany do pracy na statkach obcych bander.

Apelację od wyroku wywiódł pozwany organ rentowy, zarzucając mu:

1) naruszenie prawa materialnego:

- art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych w związku z art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez uznanie (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. za pracodawcę będącego płatnikiem składek w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych;

- art. 49 pkt 3 w związku z 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych poprzez uznanie okresów wykonywania pracy u armatorów zagranicznych za pośrednictwem (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. od 12 grudnia 1988 roku do 23 września 1989 roku, od 16 marca 1990 roku do 10 lipca 1990 roku, od 21 września 1990 roku do 7 lipca 1991 roku, od 9 stycznia 1992 roku do 10 stycznia 1992 roku, od 2 lutego 1992 roku do 6 stycznia 1993 roku, od 28 czerwca 1993 roku do 29 czerwca 1994 roku do stażu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze warunkującego prawo do emerytury pomostowej;

- art. 4 w związku z art. 49 ustawy z dnia 19.12.2008 roku o emeryturach pomostowych poprzez przyznanie K. P. prawa do emerytury pomostowej począwszy od dnia 1 stycznia 2014 roku;

2) naruszenie prawa procesowego - art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów, a w konsekwencji poczynienie błędnych ustaleń faktycznych co do zaliczenia okresów wykonywania pracy u armatora zagranicznego za pośrednictwem (...) sp. z o.o. z siedziba w G. i przyznanie K. P. uprawnień do emerytury pomostowej.

Wskazując na powyższą podstawę apelacji pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, tj. o oddalenie odwołania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż brzmienie przepisu art. 51 ustawy o emeryturach pomostowych jest jednoznaczne. Ustawa ta wyraźnie także określa pojęcie pracownika i płatnika. Zatem ubezpieczony w spornych okresach nie był pracownikiem w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych, natomiast (...) sp.

z o.o. z siedzibą w G. nie może być uznana za płatnika składek - pracodawcę w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych.

Tym samym brak możliwości zaliczenia do okresów pracy w warunkach szczególnych uprawniających do emerytury pomostowej okresów pracy polskiego marynarza u armatora zagranicznego, do którego został skierowany przez firmę (...) sp. z o.o. z siedzibą w G. nie będącą jego pracodawcą.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania apelacyjnego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem nie zawiera zarzutów skutkujących uchyleniem bądź zmianą zaskarżonego wyroku.

Przedmiotem niniejszej sprawy było spełnienie przez wnioskodawcę K. P. przesłanek nabycia prawa do emerytury pomostowej, a dokładnie wykazanie co najmniej 15-letniego stażu pracy w warunkach szczególnych.

W powyższym zakresie Sąd Okręgowy przeprowadził stosowne postępowanie dowodowe, a w swych ustaleniach i wnioskach nie wykroczył poza ramy swobodnej oceny wiarygodności i mocy dowodów wynikającej z przepisu art. 233 k.p.c., nie popełnił też uchybień w zakresie zarówno ustalonych faktów, jak też ich kwalifikacji prawnej, uzasadniających ingerencję w treść zaskarżonego orzeczenia. Sąd Apelacyjny podziela dokonane przez Sąd I instancji ustalenia faktyczne i rozważania prawne, przyjmując je za własne, nie widząc w związku z tym konieczności ich szczegółowego powtarzania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 05 listopada 1998r. I PKN 339/98 OSNAPiUS z 1999r. nr 24 poz. 776).

Prawo do emerytury pomostowej może zostać przyznane po spełnieniu przesłanek wynikających z art. 4 bądź art. 49 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (Dz. U. 2008. Nr 237, poz. 1656 ze zm.). Warunkiem skutecznego ubiegania się o emeryturę pomostową w świetle tych przepisów jest legitymowanie się odpowiednim stażem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze oraz kontynuowanie pracy w tych warunkach po wejściu w życie ustawy o emeryturach pomostowych, a więc po 1 stycznia 2009 r. W przypadku, gdy osoba ubiegająca się o to świadczenie nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy w warunkach szczególnych według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do emerytury pomostowej jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy (okres pracy) można kwalifikować jako prace w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Jednocześnie w ust. 7 art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych wskazano, że za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy (a więc przed 1 stycznia 2009 r.) prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Jedyną sporną przesłanką w niniejszej sprawie było wykonywanie przez co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych.

ZUS zaliczył bowiem wnioskodawcy 14 lat 1 miesiąc i 27 dni stażu pracy w szczególnych warunkach, nie uznając mu jako pracy w warunkach szczególnych okresów pracy:

- od 1 września 1996 r. do 12 marca 2001 r. w D..

- od 12 grudnia 1988 r. do 23 września 1989 r., od 16 marca 1990 r. do 10 lipca 1990 r., od 21 września 1990 r. do 7 lipca 1991 r., od 9 stycznia 1992 r. do 10 stycznia 1992 r., od 2 lutego 1992 r. do 6 stycznia 1993 r., od 28 czerwca 1993 r. do 29 czerwca 1994 r. kiedy za pośrednictwem (...) w G. wykonywał prace na statkach żeglugi morskiej.

W toku postępowania pierwszoinstancyjnego Sąd Okręgowy nie zaliczył wnioskodawcy do stażu pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w D., natomiast zaliczył do tego stażu okresy wykonywania pracy na statkach żeglugi morskiej. Na etapie postępowania drugoinstancyjnego spór dotyczył już jedynie okresów świadczenia pracy jako członek żeglugi morskiej.

Podkreślenia wymaga, iż pomimo sformułowania przez skarżącego zarzutu naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., z treści apelacji wynika, iż pozwany w zasadzie nie kwestionował ustaleń faktycznych Sądu I instancji, a zatem prawidłowo ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny można uznać za bezsporny.

Pozwany podnosił natomiast, iż ubezpieczony w spornych okresach nie był pracownikiem w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych. Negując pracowniczy charakter zatrudnienia u armatorów zagranicznych, skarżący nie wskazał jednak żadnych konkretnych argumentów przemawiających za takim poglądem.

Istotą sprawy było zatem rozstrzygnięcie, czy okres pracy marynarza wykonywanej u armatora zagranicznego, do której został skierowany nie przez płatnika, ale przez pośrednika (tak jak w przedmiotowej sprawie – przez (...) sp. z o.o. w siedzibą w G.), można zaliczyć do okresu pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ustawy o emeryturach pomostowych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, wyrok Sądu I instancji nie narusza jednak przepisów prawa materialnego.

Zgodnie z utrwalonym już stanowiskiem Sądu Najwyższego, okres pracy u zagranicznego armatora, do której marynarz został skierowany przez pośrednika, można uznać za okres wykonywania pracy w warunkach szczególnych, jeśli marynarz zatrudniony był u zagranicznego armatora jako pracownik (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2015 r., II UK 251/14, niepubl.; z dnia 8 marca 2003 r., II UK 196/02, Lex nr 78191)

Podkreślić jednak trzeba, iż warunkiem niezbędnym do zaliczenia okresów wykonywania pracy za granicą w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze na podstawie umów o pracę zawartych bezpośrednio z pracodawcami zagranicznymi za okresy zatrudnienia w rozumieniu art. 32 ust. 1, 2 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jest opłacenie składek w Polsce również na dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe (art. 6 ust. 1 i 2 tej ustawy w związku z art. 7 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.), chyba że na podstawie umów o zatrudnieniu lub umów międzynarodowych pracownik został objęty ubezpieczeniem w trybie i na zasadach obowiązujących w państwie zatrudnienia lub określonych w umowach międzynarodowych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 5/10, LEX nr 589882, z dnia 27 kwietnia 2010 r., II UK 328/09, Lex nr 987707).

W przedmiotowej sprawie nie było sporu co do tego, że jednostka kierująca wnioskodawcą do pracy za granicą, czyli (...) sp. z o.o. w siedzibą w G. uiściła za wnioskodawcę składki na ubezpieczenia społeczne oraz Fundusz Pracy za sporne okresy. W ocenie Sądu Apelacyjnego, brak było również podstaw do podważania pracowniczego charakteru zatrudnienia ubezpieczonego.

W świetle powyższego, uznać należało, iż Sąd I instancji trafnie uznał sporne okresy pracy u armatorów zagranicznych za okresy pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu art. 3 ust. 1 ustawy o emeryturach pomostowych i w rezultacie przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 listopada 2014 r., czyli pierwszego dnia miesiąca złożenia wniosku.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację pozwanego (pkt 1 sentencji).

O kosztach postępowania drugoinstancyjnego Sąd Apelacyjny rozstrzygnął w pkt 2 wyroku, zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu określoną w art. 98 i 99 k.p.c., stosownie do której strona przegrywająca proces obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty zastępstwa procesowego, zgodnie z przepisami § 12 ust.1 pkt 2 w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za

czynności radców prawnych oraz ponoszeniu przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

SSA Grażyna Czyżak SSA Jerzy Andrzejewski SSO del. Maria Ołtarzewska